

Justis- og
beredskapsdepartementet

Deres referanse:
16/5358

Vår referanse:
16/00341-2

Sted, dato
Oslo, 14.10.2016

Høringsvar- Foreleggelse av høring - forslag til endringer i utlendingsloven om politiets tilgang til opplysninger fra utlendingsmyndighetenes registre

Formål og behov for behandling av personopplysningene er vurderingstema når departementet foreslår en ny bestemmelse i utlendingsloven for å klargjøre og til dels utvide utlevering av opplysninger til politiet fra Datasystemet for utlendings saker (DUF).

I utførelsen av forvaltningsoppgaver på utlendingsfeltet har politiet direkte tilgang til søk i DUF uten begrensninger, altså full tilgang til alle dokumenter i saken. Dette gjelder PU som har ansvar for mottak, registreringer og uttransportering av asylsøkere. Videre har ansatte i politidistriktene full tilgang når de er tillagt oppgaver de utfører som utlendingsmyndighet. Det er ikke helt presist slik departementet skriver at dette beror på at det er opprettet utlendingseksjon. Øvrige ansatte i politiet kan ha en begrenset tilgang til DUF.

Grensekontroll § 15 eller utlendingsloven og alminnelig utlendingskontroll § 21

I ny bestemmelse § 84 c første ledd vil departementet klargjøre politiets søkeadgang i utlendingsmyndighetenes datasystemer.

Politiet har ansvaret og myndigheten i gjennomføring av grensekontroll og utlendingskontroll på territoriet. En effektiv og kvalitetsmessig identitetskontroll består av en kontroll med at reise- og identitetsdokumenter fremstår som ekte, en kontroll av personen opp mot foto eller annen lagret biometri i dokumentet og eventuelle kontroller opp mot relevante informasjonssystemer, eksempelvis VIS.

I DUF blir det registrert kjerneopplysninger om identitet. DUF kan videre inneholde opplysninger om hvilke dokumenter som er fremlagt for å bevise identitet, og hvilke kontroller med dokumentene og øvrige identitetsopplysninger som er gjort. DUF kan være den eneste kilde til identitetsinformasjon, i Norge, hvis utlendinger ikke er registrert i Det sentrale folkeregisteret. DUF er derfor en sentral kilde for den som skal utføre en identitetskontroll.

Foto er dessuten en viktig personidentifikator som blir lagret i DUF, men ikke i folkeregisteret. Foto sikrer en effektiv kontroll med identitet når det er behov for det, også når utlendingen er registrert i folkeregisteret.

Vi støtter departementet i at utlevering skal skje i form av direkte søk. Forslaget legger til rette for at politiet i gjennomføring av grensek kontroll og utlendingskontroll på territoriet kan ha umiddelbar søkeadgang. Dette vil bidra til en effektiv og kvalitetsmessig identitetskontroll, som er vesentlig for å oppnå formålene med grensek kontroll og utlendingskontroll.

Behov for opplysninger for avklare identitet og oppholdsstatus og for kvalitetskontroll av politiets registre.

I ny bestemmelse § 84 c andre ledd foreslår departementet at nærmere bestemte opplysninger kan utleveres fra DUF til politiet der det er nødvendig for politimessige formål.

Departementet eksemplifiserer at politimessige formål kan dreie seg om ulike type straffbare forhold, håndheving av ro og orden, ved trafikkontroll etc. Vi er enig med departementet at det er behov for å komplementere politiets kildegrunnlag for å avklare identitet med opplysningene som er lagret i DUF i saker som blir nevnt. En effektiv og hensiktsmessig gjennomføring av kontroll for å avklare identiteten forutsetter at utleveringen skjer i form av direkte søk.

Departementet foreslår videre å gi politiet tilgang til DUF for å kunne utføre en kvalitetskontroll med politiets registre. Når det gjelder kvaliteten til registre, bemerker vi at det særskilt er ved oppføring av nye identiteter i registrene at det er viktig at politiet kontrollerer identitetsopplysningene mot folkeregister og eventuelt DUF. Nasjonalt ID-senter er opptatt av at offentlige registre, som utveksler identitetsinformasjon, har god kvalitet. Folkeregisteret inneholder grunndata om identitet i Norge, men der en utenlandsk identiteten ikke er registrert i folkeregisteret kan DUF være en aktuelle kilde til kvalitetskontroll. Registrene vil imidlertid bare være et godt kvalitetsmål så langt identitetsopplysningene er kontrollert eller det fremgår klart at opplysningene ikke er beheftet med tvil.

Utlevering av taushetsbelagte opplysninger til forebygging og etterforskning av lovbrudd.

I ny bestemmelse § 84 c tredje ledd foreslår departementet at utlendingsmyndighetene kan utlevere opplysninger til politiet når det er nødvendig til forebygging og etterforskning av lovbrudd som ikke har direkte sammenheng med utlendingsmyndighetenes oppgaver, når strafferamme er mer enn seks måneder. Politi og utlendingsmyndigheter må i denne sammenheng ta stilling til om anmodningen om utlevering av dokumenter fra DUF ligger innenfor rammene av bestemmelsen og alminnelig krav om at behandling av personopplysninger skal være nødvendig og forholdsmessig.

Straffelovens bestemmelser som omhandler ulike former for ID-kriminalitet, eksempelvis bruk av falske identitetsdokumenter, uriktig forklaring og identitetskrenkelser, har strafferammer på mer enn seks måneder. For å avdekke slike lovbrudd, er det behov for å se opplysninger i de ulike saksdokumentene i sammenheng. ID-kriminalitet avdekkes ofte gjennom detaljer og i uoverensstemmelser som oppdages i en sammenstilling av opplysninger fra ulike kilder og dokumenter.

I «*Nasjonal veileder for informasjonsdeling mellom kontrolletatene, politiet og private, for å bekjempe kriminalitet*» går det fram at regjeringen vil legge til rett for en styrket informasjonsdeling i arbeidet med å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet. I denne typen kriminalitet kan ID-kriminalitet være et element. Utlendingsmyndighetene var ikke med i arbeidet med nevnte veileder, men profilering på bakgrunn av trender og analyser kan vise at det er nødvending med utlevering av opplysninger og dokumenter fra DUF til forebygging og etterforskning av ID-kriminalitet som også kan ha forbindelse til økonomisk kriminalitet blant utlendinger. EØS/EU-borgerne er ikke registrert i DUF og bestemmelsen vil dermed få mindre betydning i oppklaring av ID-kriminalitet blant denne gruppen. Identitetsinformasjonen om denne gruppen er å finne hos arbeidsgiver som skal utføre identitetskontroll og hos skatteetaten. Nasjonalt ID-senter ser at det kan være nødvendig å gi en klar hjemmel for at det ikke skal tvil om når opplysninger kan utleveres til politiet og støtter departementet forslag til bestemmelse.

Med vennlig hilsen

Arne Isak Tveitan
Leder

Zybelin Beck
Seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.

Kopi: Politidirektoratet